

9. It-produkter

9.1 Indledning

Som det foregående kapitel 8 har vist, er it-erhvervene et vækstområde. Samtidig er det dog også klart, at det primært er it-serviceerhvervene, der har oplevet en betydelig økonomisk udvikling, mens it-industrien har haft en mere behersket vækst på nogenlunde samme niveau som de private byerhverv.

Dette kapitel belyser dels udviklingen i hhv. produktion og udenrigshandel med it-varer, dvs. de fysiske informations- og kommunikationsteknologiske produkter, som er it-industriens kerneområde¹. Kapitlet belyser desuden udviklingen i it-konsulentvirksomhedernes produkter, som primært består af serviceydelser. I kapitlets sidste afsnit sammenholdes udviklingen i den danske produktion og udenrigshandel med it-varer, dvs. de fysiske varer, med den udvikling, som har fundet sted i de øvrige lande i Østersøregionen.

Kapitlet viser bl.a., at:

- Værdien af it-vareproduktionen er steget med 43 pct. fra 1996 til 2002
- Eksport og import af it-varer er vokset væsentligt hurtigere end den samlede udenrigshandel
- Telekommunikationsudstyr er vokset betydeligt mht. produktion, im- og eksport
- Balancen mellem im- og eksport af it-varer har udviklet sig gunstigt i Danmark sammenlignet med andre lande i Østersøregionen
- Knap 40 pct. af omsætningen inden for it-konsulentvirksomhed stammer fra udvikling af standardsoftware og kundespecifik software

9.2 Produktion af it-varer

Definition af it-varer

Eurostat² har udarbejdet en definition af en række it-produktgrupper, som udgør grundlaget for dette kapitels belysning af hhv. produktion af og udenrigshandel med, it-varer. Definitionen³ inddeler it-varer i 6 grupper efter deres anvendelse og type, hhv.:

Telekommunikationsudstyr (fx radiosendere og -modtagere, antenner mv.)
 Forbruger-elektronik (fx fjernsyn, radio, højttalere o. lign.)
 Computere (fx pc'er, dele til pc'er)
 Elektronikkomponenter (fx trykte kredsløb, elektriske ledere mv.)
 Kontormaskiner (fx fotokopieringsmaskiner mv.)
 Måleudstyr mv. (fx optiske fibre, diverse måleinstrumenter)

*It-vareproduktion
til en værdi af
22,5 mia. kr. i 2002*

Industriens produktion af it-varer udgjorde i 2002 en værdi af 22,5 mia. kr., hvoraf telekommunikationsudstyr repræsenterer 8,5 mia. kr. eller 38 pct., jf. figur 9.1. Måleudstyr, forbrugerelektronik samt elektronikkomponenter stod for hhv. 28 pct., 16 pct. og 12 pct. af produktionsværdien i 2002.

¹ I efteråret 2003 offentliggør Danmarks Statistik for første gang tal for eksport af en række serviceydelser, herunder serviceydelser produceret af it-konsulentvirksomheder.

² EU's statistiske kontor

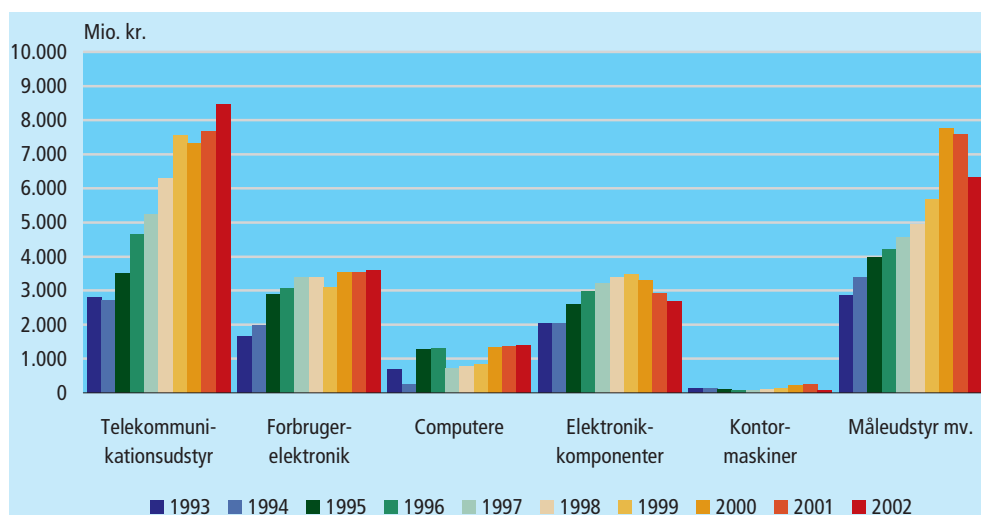
³ Definitionen tager udgangspunkt i Det Harmoniserede varebeskrivelses- og varenomenklatursystem ("Det Harmoniserede System", eller "HS"). Den foreliggende definition ventes revideret inden udgangen af 2003. Definitionen er ikke internationalt harmoniseret, men er benyttet i en række statistikopgørelser, især af de nordiske lande.

Værdien af de producerede it-varer mere end fordoblet fra 1993-2002

Opgjort i økonomiske termer, i årets priser, har der været tale om en betydelig stigning i værdien af dansk industris produktion af it-varer, fra 10,2 mia. kr. i 1993 til 22,5 mia. kr. i 2002. Stigningen har navnlig fundet sted inden for telekommunikationsudstyr, hvor værdien af produktionen er mere end tredoblet fra 2,8 mia. kr. i 1993 til 8,5 mia. kr. i 2002.

Fra 1995 til 2002 er værdien af it-vareproduktionen næsten fordoblet, mens industriens samlede produktion af egne varer er steget med 31 pct., men it-varerne udgør dog en mindre del af produktionen, stigende fra 3,3 pct. i 1995 til 4,9 pct. i 2002.

Figur 9.1 Industriens produktion af it-varer (årets priser)

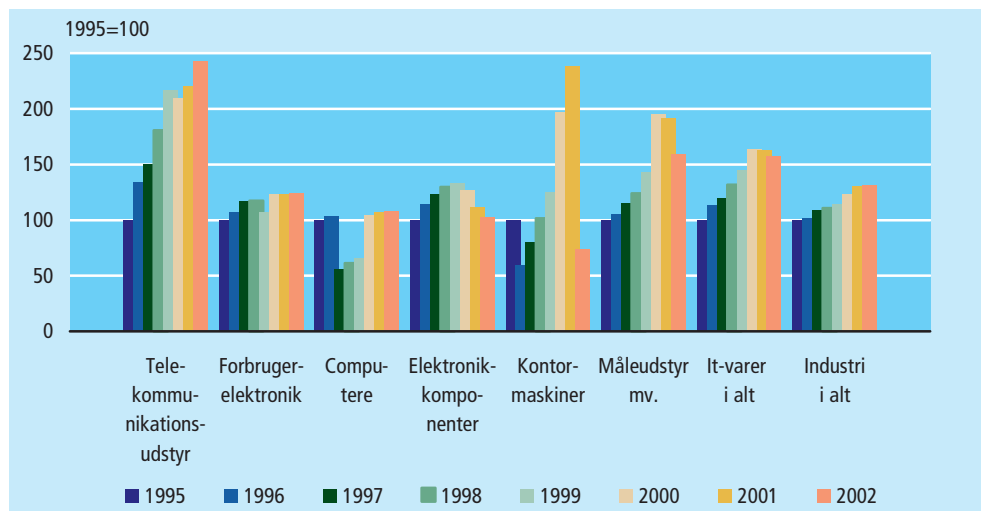

Kilde: Danmarks Statistik, Varestatistik for industrien (særkørsel).

Værdien af Telekommunikationsudstyr mere end fordoblet fra 1995-2002

Værdien af it-produktionen er vokset betydeligt hurtigere end industriens samlede produktion i perioden 1995-2002, jf. figur 9.2. Mens den samlede industriomsætning er vokset med 31 pct. i perioden, er værdien af it-produktionen vokset med 57 pct. Inden for visse it-varegrupper har væksten været markant højere - det gælder især telekommunikationsudstyr, hvis omsætning er vokset med en faktor 2,4 men også inden for måleudstyr har der været en betydelig vækst i perioden. Kontormaskiner, som udgør den mindste produktgruppe i økonomisk henseende, har efter en fremgang i perioden 1998-2001 haft en decideret tilbagegang i omsætningen fra 2001 til 2002.

Figur 9.2 Industriens salg af it-varer og af egne varer i alt

Kilde: Danmarks Statistik, Varestatistik for industrien (særkørsel).

Produktsammensætning i de enkelte it-varegrupper

Produktionens specialisering inden for enkelte varetyper varierer mellem de enkelte it-varegrupper, men generelt er vareproduktionen koncentreret om nogle få varettyper.

<i>Telekommunikationsudstyr</i>	Inden for telekommunikationsudstyr stammer 62 pct. fra <i>Sendere/modtagere</i> , mens <i>komponenter til radarapparater mv.</i> og <i>antenner o.lign.</i> udgør hhv. 17 pct. og 10 pct. af omsætningen i 2002. Den resterende del er fordelt på en række produkter, der hver især udgør mindre end 4 pct. af omsætningen.
<i>Forbrugerelektronik</i>	It-varegruppen forbrugerelektronik har ligeledes nogle få relativt dominerede produktgruppe, nemlig <i>farvefjernsynsmodtagere</i> og <i>højttalersystemer</i> , der udgør hhv. 38 pct. og 33 pct. af omsætningen i 2002, fulgt af <i>andre radiomodtagere sammenbygget med lydoptagere eller -gengivere</i> , som repræsenterer 13 pct. af produktionen. Andelen af øvrige varettyper er dermed kun 16 pct.
<i>Computere</i>	<i>Andre enheder til automatiske databehandlingsmaskiner</i> og <i>dele og tilbehør til edb-maskiner</i> repræsenterer med hhv. 48 pct. og 29 pct. størstedelen af produktionen inden for varegruppen computere i 2002.
<i>Elektroniske komponenter</i>	Varegruppen elektroniske komponenter bestod i 2002 for størstedelens vedkommende af <i>andre elektriske ledere til spænding over 80 men under 1000 volt</i> og <i>trykte kredsløb</i> , der hver især udgjorde 28 pct. af varegruppens værdi.
<i>Kontormaskiner</i>	IT-varegruppen kontormaskiner er helt domineret af en enkelt produkttype, <i>møntsorteringsmaskiner o.lign.</i> , der i praksis udgjorde varegruppen i 2002. Med en omsætning på 77 mio. kr. i 2002 er det den mindste blandt it-varegrupperne.
<i>Måleudstyrmv</i>	Omsætningen af måleudstyr var i 2002 6,3 mia. kr., og måleudstyr var dermed den næststørste it-varegruppe. Som den eneste af varegrupperne er den karakteriseret ved, at produktionen er spredt ud på en række forskellige varer, hvoraf den største var <i>div. andre instrumenter, apparater mv.</i> , med 17 pct. af varegruppens omsætning, fulgt af hhv. <i>mikrotomer</i> (11 pct.) og <i>termostater</i> (10 pct.). Der er med andre ord tale om en produktmæssigt bred varegruppe.

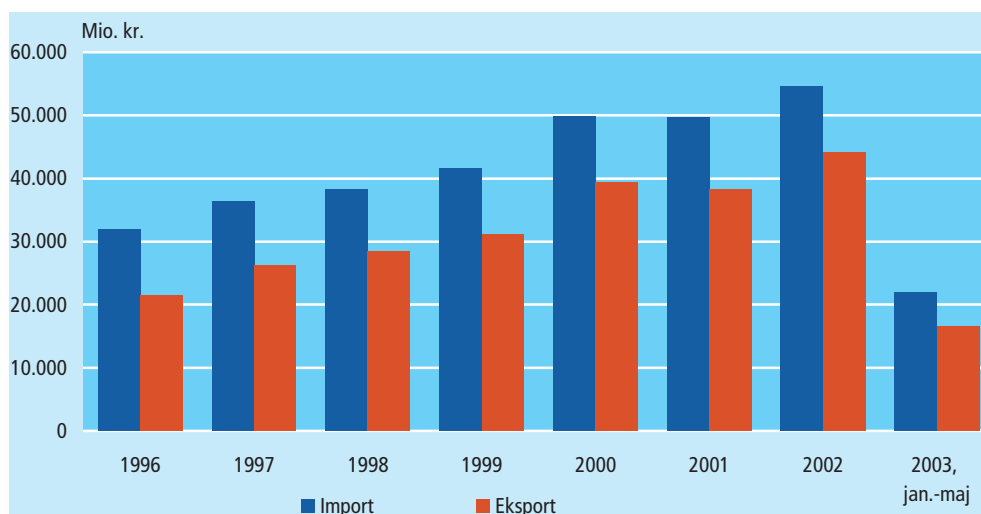
9.3 Import og eksport af it-varer

<i>Stigende im- og eksport af it-varer</i>	Den danske produktion af it-varer sælges ikke udelukkende på det danske marked - en stigende del af produktionen eksporteres. Samtidig dækker den danske produktion ikke det samlede behov for it-varer på det danske marked, dvs. at der importeres it-varer til det forbrug, som finder sted i andre virksomheder eller hos forbrugerne. Værdien af såvel eksporten fra, som importen til Danmark af it-varer er steget siden 1996, og gennem hele perioden har importens værdi været højere end eksportens.
<i>Specialisering og differentiering har indflydelse på udenrigshandelen med it-varer</i>	Væksten i udenrigshandlen med it-varer kan bl.a. tilskrives en øget specialisering af produktionen i de enkelte lande, hvor enkelte lande har en stor markedsandel af produktionen af forskellige it-varer (fx <i>fjernsyn</i> , <i>mobiltelefoner</i> mv.). Også differentiering i produkter (fx <i>mobiltelefoner</i> , der produceres af mange producenter) spiller ind, ligesom stordriftsfordele og teknologisk koncentration ⁴ , hvor spidskompetencer og ekspertise inden for bestemte teknologier placeres samme sted - bl.a. fordi det medvirker til at gøre yderligere innovation lettere og billigere.
<i>Større import end eksport af it-varer</i>	Både importen og eksporten af it-varer har været stigende i perioden 1996-2002, jf. figur 9.3, som viser udviklingen i løbende priser. Importen af it-varer udgjorde i 2002 54,6 mia. kr., mod 31,9 mia. kr. i 1996, svarende til en stigning på 71 pct. It-vareeks-

⁴ Som det fx ses i Silicon Valley, USA, hvor hightech industri og it-erhverv er stærkt koncentrerede, eller telekommunikationsindustrien i Nordjylland i en dansk sammenhæng.

porten er i samme periode vokset fra 21,4 mia. kr. til 44,1 mia. kr. - der er altså tale om mere end en fordobling - og er således steget relativt mere end importen.

Figur 9.3 Import og eksport af it-varer

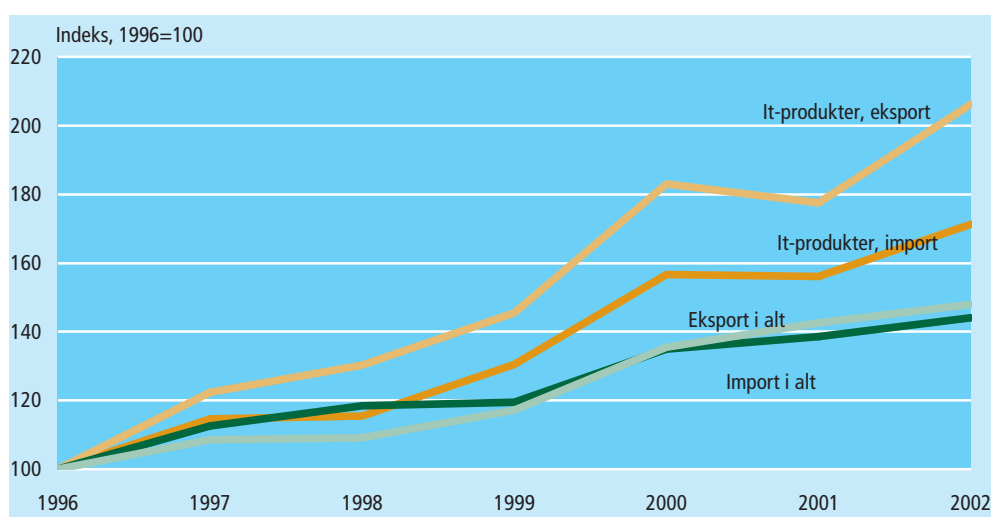

Kilde: Danmarks Statistik, Udenrigshandelsstatistik (særkørsel).

It-vareandelen udgjorde 15 pct. af den samlede import, og 10 pct. af den samlede eksport i 2002

Værdien af de importerede it-varer udgjorde 15 pct. af den samlede import i 2002 (mod 12 pct. i 1996), mens eksporten af it-varer udgjorde 10 pct. af den samlede eksport (mod 7 pct. i 1996). Det viser, at handelen med it-varer har fået en voksende betydning i den samlede udenrigshandel, hvilket også ses af den indekserede udvikling, hvor it-handelen sammenholdes med den samlede udenrigshandel (figur 9.4). It-eksporten har gennem den viste periode vist en positiv udvikling og er mere end fordoblet fra 1996 til 2002, hvorimod Danmarks samlede eksport i samme periode er steget med 48 pct. Udviklingen i importen af it-varer er knapt så markant i forhold til den samlede import, idet it-vareimporten er vokset med 71 pct. i perioden 1996-2002, og den totale import med 44 pct.

Figur 9.4 Udviklingen i import og eksport af it-varer

Kilde: Danmarks Statistik, Udenrigshandelsstatistik (særkørsel).

Telekommunikationsudstyr og computere udgør 67 pct. af it-importen

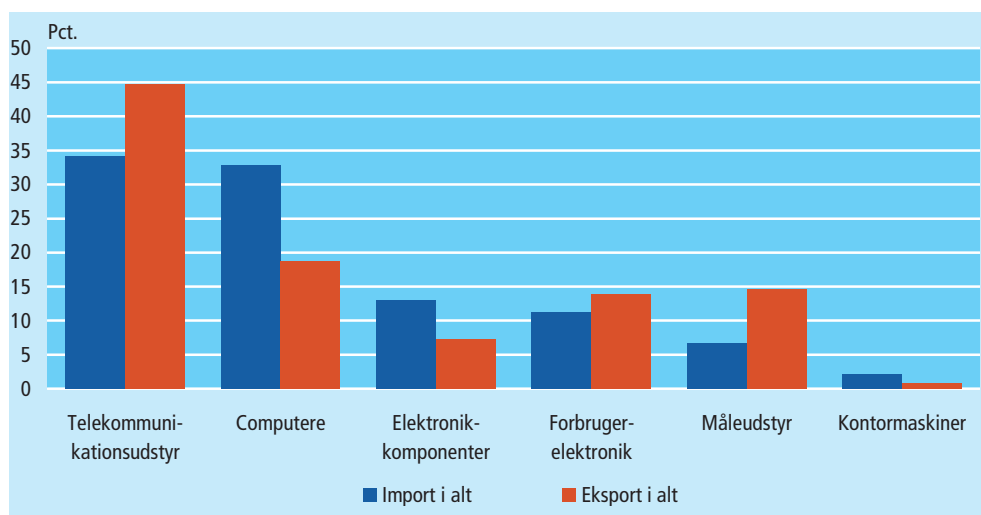
To af it-varegrupperne⁵ - telekommunikationsudstyr og computere - har væsentligt større økonomisk betydning i udenrigshandelen end de øvrige; på importsiden udgjorde de hhv. 34 pct. og 33 pct. af den samlede importværdi af it-varer i 2002. Deres

⁵ Her er anvendt samme definition af it-varegrupper som i det foregående afsnit 9.3 om produktion af it-varer.

andel af den samlede it-vareeksport udgjorde samme år hhv. 45 pct. og 19 pct., jf. figur 9.5.

Alene inden for de seneste år, fra 1999 til 2002, er der sket en forskydning i udenrigshandelen således at telekommunikationsudstyr er vokset fra en andel af den samlede it-vareimport på 26 pct. til 34 pct. i 2002, dvs. en stigning på 8 procentpoints. For computere er udviklingen den modsatte med et fald fra 40 pct. af it-importen i 1999 til 33 pct. i 2002, eller med andre ord et fald på 7 procentpoints. En medvirkende årsag til dette er formentlig faldende priser på pc'er og andre informationsteknologiske produkter.

Figur 9.5 Import og eksport af it-varer fordelt på produktgrupper. 2002

Kilde: Danmarks Statistik, Udenrigshandelsstatistik (særkørsel).

Import og eksport i de enkelte it-varegrupper

Til trods for, at importen af it-varer overstiger eksporten, er der betydelig variation i balancen mellem im- og eksport de enkelte it-varegrupper imellem. I de fleste tilfælde er der tale om et nettounderskud, dvs. en større im- end eksport. Inden for to af varegrupperne, måleudstyr mv. og telekommunikationsudstyr, udviser udenrigshandelen imidlertid et nettooverskud på hhv. 2,8 mia. kr. og 1,0 mia. kr. i 2002.

<i>Telekommunikationsudstyr</i>	Importen af telekommunikationsudstyr var i 2002 18,7 mia. kr., mens eksporten var 19,7 mia. kr., Den største varetype er <i>sendere/modtagere</i> såvel mht. import som eksport, hvor den udgjorde hhv. 69 pct. og 78 pct. af varegruppens samlede værdi i 2002.
<i>Forbrugerelektronik</i>	Importværdien af forbrugerelektronik var i 2002 på 6,1 mia., og eksporten udgjorde et tilsvarende beløb. Både på im- og eksportsiden dominerer <i>farvefjernsynsmodtagere</i> , som udgjorde 29 pct. af varegruppens import og hele 34 pct. af eksporten i 2002. På eksportsiden havde også <i>højttalersystemer</i> , betydning med en andel på 24 pct.
<i>Computere</i>	Danmark importerede i 2002 for 17,9 mia. kr. computere, hvoraf <i>dele og tilbehør til automatiske databehandlingsmaskiner</i> alene stod for 6,4 mia. kr. eller 36 pct., mens <i>ind- og udlæseenheder</i> og <i>lagerenheder</i> repræsenterede en andel på hhv. 16 pct. og 12 pct. Samme år blev der eksporteret for et beløb på 8,3 mia. kr., og det medfører, at der var et nettounderskud på 9,6 mia. kr. Eksportvarerne bestod af de samme varettyper som importen: men med endnu større vægt på <i>dele og tilbehør til automatiske databehandlingsmaskiner</i> , som udgjorde 54 pct., mens <i>ind- og udlæseenheder</i> og <i>lagerenheder</i> hver udgjorde ca. 10 pct.

Elektronikkomponenter

Importen af elektronikkomponenter var på 7,1 mia. kr., og eksporten på 3,2 mia. kr., hvilket betød, at der i 2002 var et nettounderskud på denne it-varegruppe på 3,9 mia. kr. Den væsentligste udenrigshandelsvare var *monolitiske integrerede kredsløb*, som repræsenterede hhv. 36 pct. af it-varegruppens import, og 33 pct. af dens eksport. Den næststørste eksportvare var *trykte kredsløb* med en eksportandel på 13 pct.

Kontormaskiner

Kontormaskiner har kun marginal betydning i udenrigshandelen sammenlignet med de øvrige it-varegrupper. Import og eksport udgjorde i 2002 et beløb på hhv. 1,2 mia. kr. og 0,4 mia. kr. Importen bestod for 29 pct. og 26 pct. vedkommende af *dele og tilbehør til fotokopiapparater med optisk system* og *fotokopieringsapparater med andet medium til reproduktion*. Eksporten var koncentreret omkring *fotokopieringsapparater med direkte reproduktion* og *fotokopieringsapparater med andet medium til reproduktion*, som hver udgjorde ca. 33 pct. af varegruppens eksport.

Måleudstyr

Måleudstyr er den it-varegruppe, hvis nettooverskud i udenrigshandelen er størst. Importen var i 2002 3,6 mia. kr. og eksporten 6,4 mia. kr. Varegruppen er karakteriseret ved, at ingen varettyper dominerer udenrigshandelen: den største andel udgøres af *andre instrumenter*, som stod for 7 pct. af importen i 2002. På eksportsiden havde to varettyper tilsammen en andel på 30 pct. af varegruppens eksport, nemlig *andre instrumenter* og *mikrotomer*, som repræsenterede hhv. 18 pct. og 12 pct.

9.4 It-konsulentvirksomhedernes omsætning

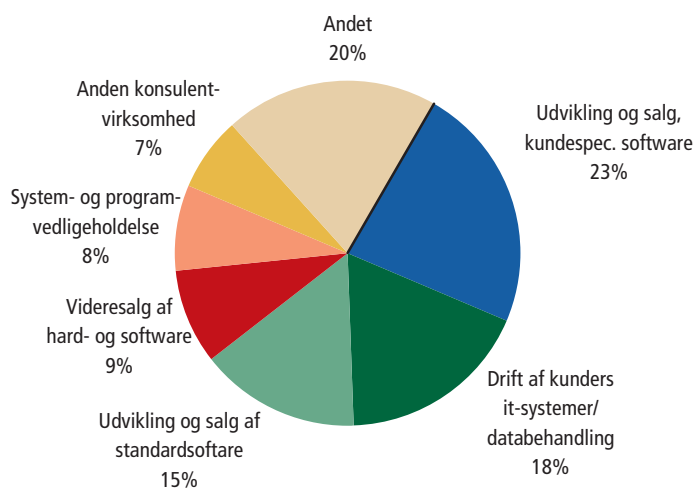
Afsnittet bygger på Danmarks Statistiks undersøgelse af it-konsulentvirksomhedernes omsætning, hvor den samlede omsætning fordeles på produktgrupper og serviceydelser.

Udvikling og salg af software udgør 38 pct. af omsætningen

Undersøgelsen viser, at den største andel af it-konsulentvirksomhedernes samlede omsætning i 2001, som udgjorde godt 38 mia. kr., er knyttet til udvikling og salg af kundespecifikt software (23 pct.), jf. figur 9.6. Drift af kunders edb-systemer udgjorde 18 pct., og er den næststørste gruppe, mens udvikling og salg af standardsoftware, videresalg af hard- og software samt system- og programvedligeholdelse stod for henholdsvis 15 pct., 9 pct. og 8 pct. af omsætningen.

Figur 9.6

Fordeling af it-konsulentvirksomheds omsætning på produktgrupper og serviceydelser. 2001

Kilde: Danmarks Statistik, Produktstatistik for serviceerhverv, it-branchernes omsætningsfordeling.

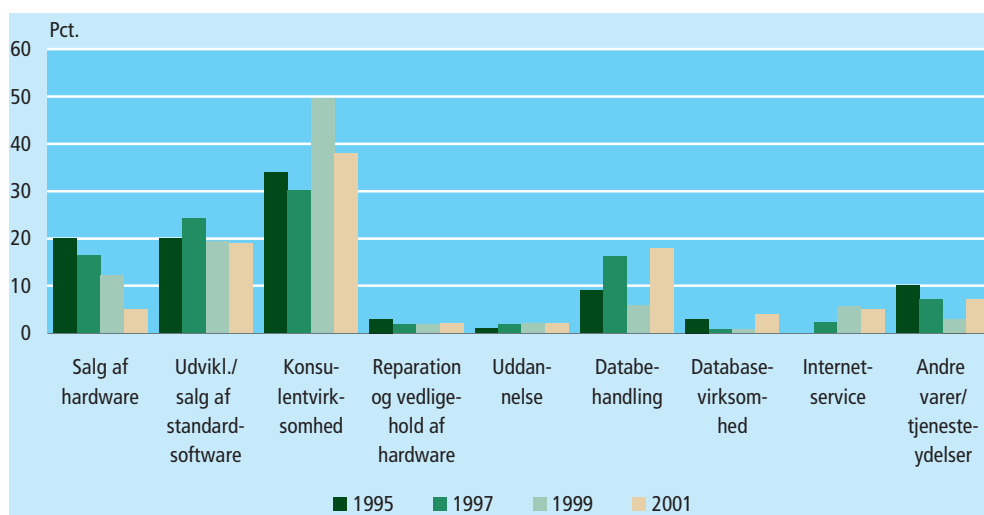
I perioden 1995-2001 er der sket en vis forskydning i den betydning, som de enkelte produkter/serviceydelser har i forhold til den samlede omsætning⁶.

⁶ Opdelingen af serviceydelser og produkter er tilpasset i de senere år, og det kan derfor være vanskeligt at sammenligne data fra forskellige år.

Konsulentvirksomhed, som omfatter udvikling og salg af kundespecifikt software, system- og programvedligeholdelse samt anden konsulentvirksomhed, er den væsentligste ydelse, som i 2001 udgjorde 38 pct. af omsætningen, jf. figur 9.7. Det er en lidt større andel end i 1995 og 1997, men en del lavere end i 1999 hvor hele 50 pct. af omsætningen var relateret til konsulentvirksomhed. Løsningen af år 2000-problemer har sandsynligvis været en væsentlig årsag til den relativt store andel af omsætningen som i 1999 var knyttet til de typer af aktiviteter, som hører under konsulentvirksomhed.

Udvikling og salg af standardsoftware stod i 2001 for knapt 20 pct. af omsætningen, og andelen er dermed på samme niveau som i 1995 og 1997. Databehandling var den tredjestørste ydelse, med en andel af omsætningen på 18 pct. i 2001.

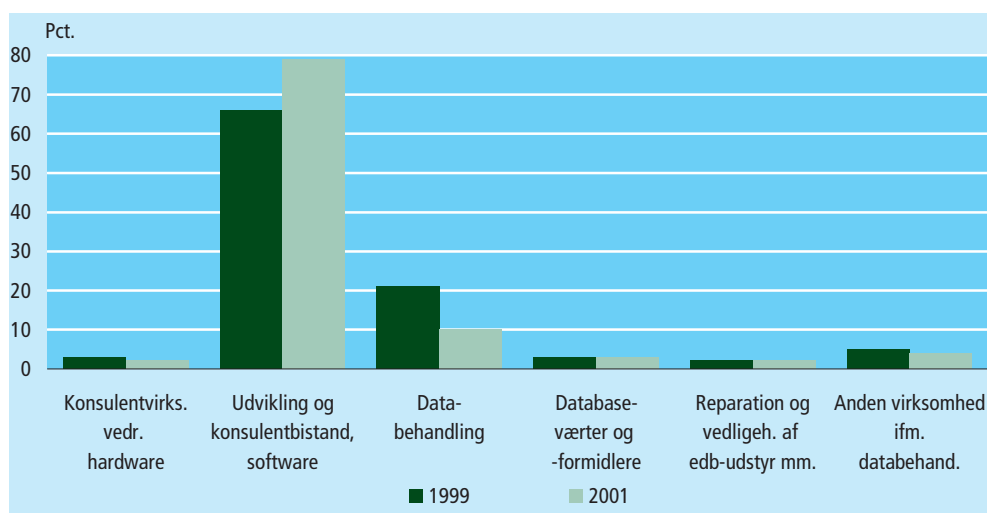
Figur 9.7 Omsætningsfordeling inden for it-konsulentvirksomhed

Kilde: Danmarks Statistik, Produktstatistik for serviceerhverv, it-branchernes omsætningsfordeling.

Ser man på de enkelte brancher, som indgår i konsulentvirksomhed, er branchen Udvikling og konsulentbistand i forbindelse med software langt den største branche med 79 pct. af den samlede omsætning, efterfulgt af Databehandling, der dog med kun 10 pct. af omsætningen er langt mindre, jf. figur 9.8.

Figur 9.8 Omsætning inden for it-konsulentvirksomhed, fordelt på brancher

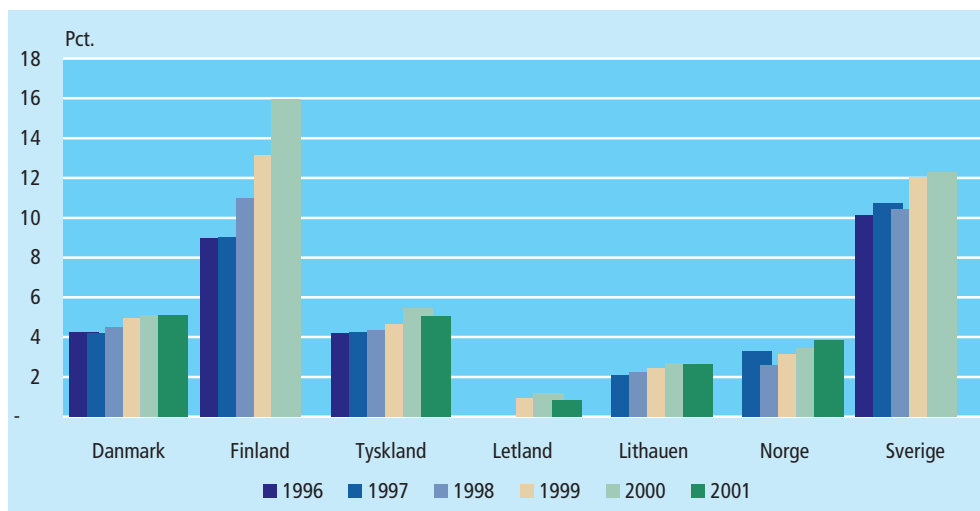
Kilde: Danmarks Statistik, Produktstatistik for serviceerhverv, it-branchernes omsætningsfordeling.

<i>Branchernes omsætningsfordeling</i>	Brancherne, som indgår i konsulentvirksomhed er heterogene med hensyn til deres salg af produkter og serviceydelser og er kun i et vist omfang specialiserede inden for ét produkt eller én serviceydelse.
<i>Udvikling og konsulentbistand ifm. software</i>	I branchen Udvikling og konsulentbistand i forbindelse med software stammede 36 pct. af omsætningen i 2001 således fra <i>konsulentvirksomhed</i> . 24 pct. af omsætningen kan henføres til <i>udvikling og salg af kundespecifikt software</i> , mens <i>drift af kunders it-systemer/databehandling</i> stod for 16 pct. af omsætningen. Branchen er langt den største af de 6 enkeltbrancher, som indgår i betegnelsen It-konsulentvirksomhed med en omsætning på 30,1 mia. kr. i 2001, svarende til 79 pct. af branchegruppens omsætning.
<i>Databehandling</i>	Den næststørste branche målt på omsætningens størrelse, er Databehandling. Branchen er mere specialiseret end den førnævnte i den forstand, at en stor del, 45 pct., af omsætningen stammer fra én bestemt type af serviceydelse, nemlig <i>drift af kunders it-systemer/databehandling</i> , mens 24 pct. genereres via <i>udvikling og salg af kundespecifikt software</i> .
<i>Databaseværter og -formidlere</i>	Branchen Databaseværter og -formidlere havde i 2001 en omsætning på 1 mia. kr., der for 54 pct. vedkommende stammede fra kerneydelsen <i>databasevirksomhed</i> . Også <i>netværksydelser</i> og <i>telekommunikation</i> har betydning for branchen, med en andel på 22 pct. af omsætningen.
<i>Reparation og vedligeholdelse af kontor-maskiner og edb-udstyr</i>	Reparation og vedligeholdelse af kontormaskiner og -udstyr er målt på omsætningen en relativt lille branche med en samlet omsætning i 2001 på 679 mio. kr., hvoraf størstedelen - 65 pct - netop stammede fra <i>reparation og vedligeholdelse</i> .
<i>Konsulentvirksomhed vedr. hardware</i>	Konsulentvirksomhed vedr. hardware havde en omsætning på 647 mio. kr. i 2001. Også denne branche er forholdsvis koncentreret omkring kerneprodukterne <i>vidersalg af hardware</i> (38 pct.) og <i>rådgivning vedr. it-behov og -anskaffelse</i> (14 pct.).
<i>Anden virksomhed ifm. databehandling</i>	Den sidste af de seks brancher inden for denne gruppe er Anden virksomhed i forbindelse med databehandling. Omsætningen var i 2001 1,7 mia. kr., hvoraf næsten halvdelen - 43 pct. - kom fra <i>netværksydelser</i> og <i>telekommunikation</i> .

9.5 Internationalt perspektiv

Ikke bare i Danmark spiller it-varer en stadig større rolle i produktionen og i udenrigshandelen - også i de øvrige nordiske lande og i Tyskland ses den samme udvikling. I Finland og Sverige har produktionen af it-varer en væsentligt større betydning end i Danmark, jf. figur 9.9, der viser, at den finske it-vareproduktion udgjorde 16 pct. af landets samlede produktion i 2000, mens den svenske it-vareproduktions andel var 12 pct. Tysklands andel var i 2001 på samme niveau som Danmarks, 5,1 pct., mens andelen i Norge og Lithauen var lidt lavere, henholdsvis 4 pct. og 3 pct. I alle de viste lande er tendensen den samme, nemlig at it-varer udgør en stigende andel af vareproduktionen.

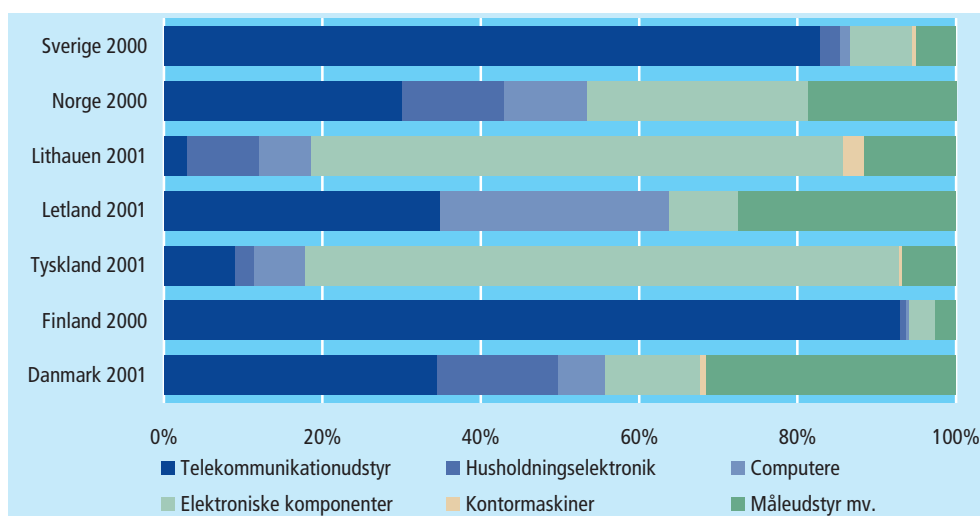
Figur 9.9 It-varernes andel af den samlede produktion i Østersøregionen

Kilde: Danmarks Statistik, Indicators for the Information Society in the Baltic Region.

Sammensætningen af it-vareproduktionen afspejler til en vis grad de enkelte landes styrkepositioner, jf. figur 9.10. Finland og Sverige adskiller sig ikke overraskende fra de øvrige lande ved at en betydelig del af it-vareproduktionen, hhv. 93 pct. og 83 pct. er knyttet til telekommunikationsudstyr.

Figur 9.10 It-vareproduktionens fordeling på varegrupper i Østersøregionen

Kilde: Danmarks Statistik, Indicators for the Information Society in the Baltic Region.

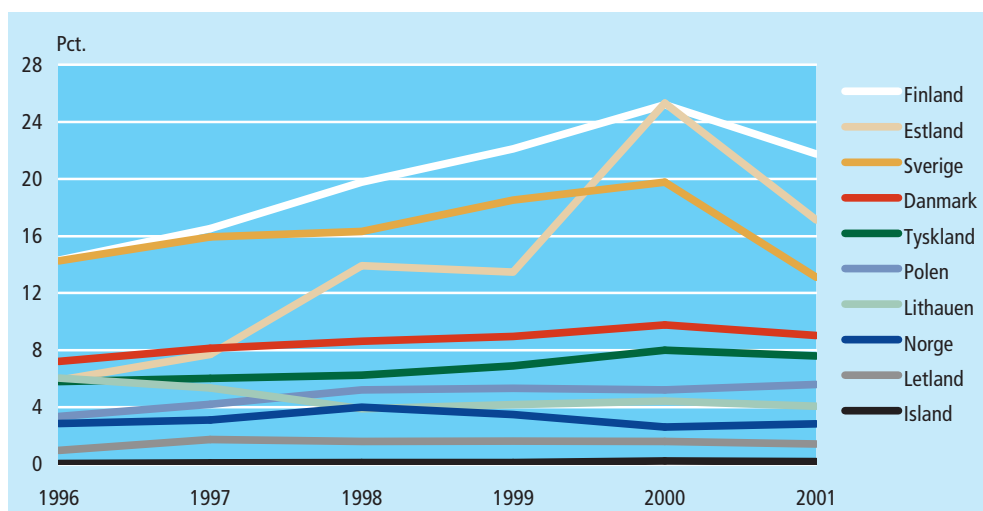
For Tyskland og Lithauens vedkommende er det elektroniske komponenter, der spiller hovedrollen i it-vareproduktionen med en andel på hhv. 75 pct. og 67 pct.

Danmark, Letland og Norge har ikke i samme grad en koncentration af it-vareproduktionen, men er dog de lande, hvor produktion af måleudstyr o.l. har størst betydning med andele på 31 pct., 27 pct. og 19 pct.

Finland og Estland har haft den største vækst i it-varernes eksportandel ...

Udviklingen i it-vareeksportens andel af den samlede eksport viser en del variation landene imellem: I Finland er it-vareeksporten vokset fra 14 pct. i 1996 til 22 pct. i 2001 - dog efter et fald fra 25 pct. i 2000. Også Estland har haft betydelig vækst i it-vareeksporten, fra 6 pct. i 1996 til 17 pct. i 2001, men også her har der været et fald fra 25 pct. i 2000.

Figur 9.11 It-varernes andel af den samlede eksport i Østersøregionen

Kilde: Danmarks Statistik, Indicators for the Information Society in the Baltic Region.

... mens den svenske eksport af it-varer er mindre i 2001 end i 1996

Sverige har gennem hele perioden 1996 til 2001 haft en relativt høj andel af it-vareeksport, men har dog oplevet et fald fra 20 pct. i 2000 til 13 pct. i 2001, og dermed er it-vareeksportens andel af den samlede eksport lavere end niveauet i 1996, hvor andelen var 14 pct.

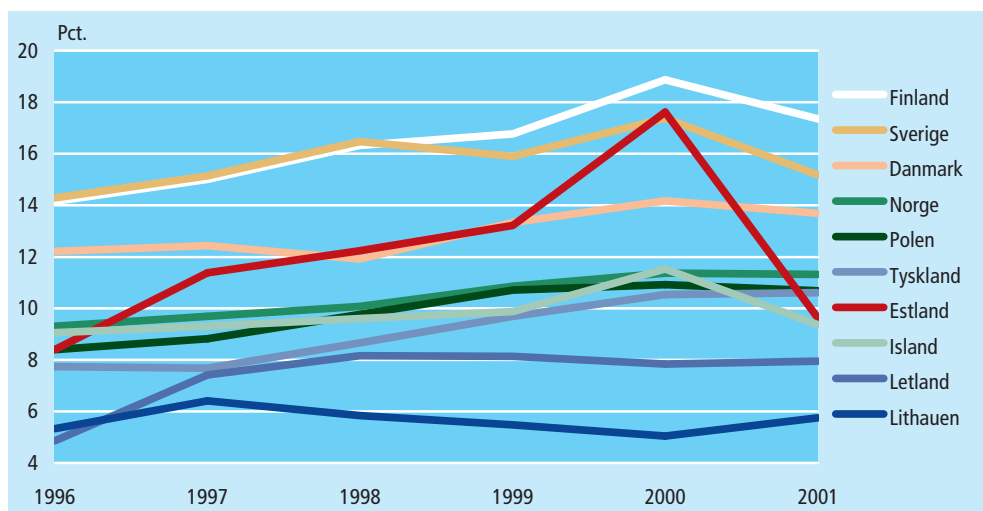
Danmark, Tyskland og Polen har haft fremgang på 2 procentpoint

For de øvrige lande, Danmark inklusive, er der ikke tale om nær så markant en udvikling. I Danmark, Tyskland og Polen lå it-avrerens eksportandel på hhv. 9 pct., 8 pct. og 6 pct., og er i alle tre lande steget med 2 procentpoint siden 1996.

Lithauen har som det eneste af de viste lande haft en nedgang i it-varernes eksportandel fra 6 pct. i 1996 til 4 pct. i 2001, mens andelen i 2001 i de øvrige lande, Norge, Island og Letland, er uændret i forhold til 1996.

På importsiden havde Finland, Sverige og Danmark den største it-vareimport af de viste lande i 2001, med andele på hhv. 17 pct., 15 pct. og 14 pct., jf. figur 9.12. Det svarer til stigninger fra 1996 på hhv. 3 pct. i Finland og 1 pct. i både Sverige og Danmark. Tyskland og Letland har sammen med Finland haft den største stigning i importen af it-varer set i forhold til den samlede import: i alle tre lande er stigningen fra 1996 til 2001 på 3 procentpoint. Kun i Island og Lithauen er it-vareimportens andel af den samlede import uændret i forhold til 1996, nemlig hhv. 9 pct. og 6 pct.

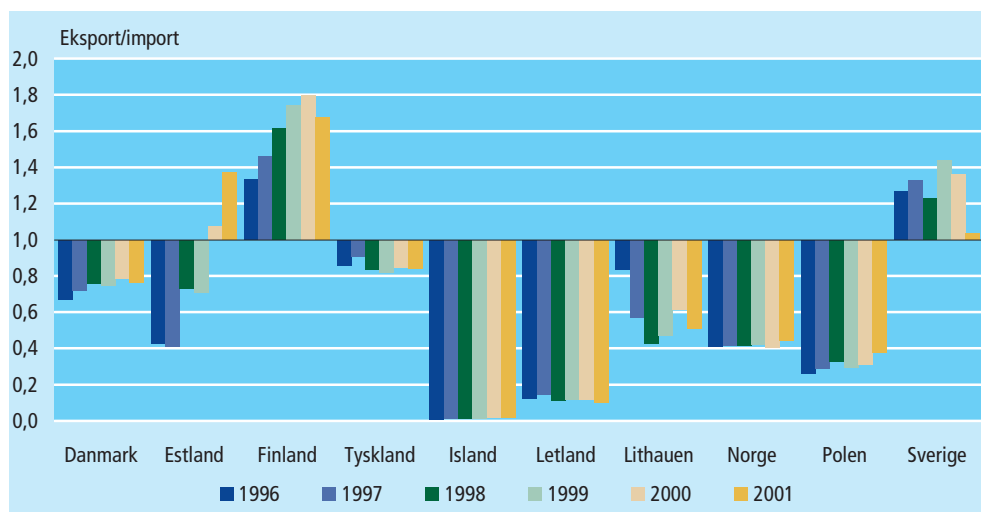
Figur 9.12 It-varernes andel af den samlede import i Østersøregionen

Kilde: Danmarks Statistik, Indicators for the Information Society in the Baltic Region.

Balancen mellem im- og eksport kan opgøres i form af eksportens andel af importen⁷, jf. figur 9.13. Opgørelsen viser, om der er balance, overskud i form af større eksport end import, eller underskud i form af større im- end eksport⁸.

Figur 9.13 It-eksport/it-import i Østersøregionen

Kilde: Danmarks Statistik, Indicators for the Information Society in the Baltic Region.

Finland er helt klart det land, der har størst overskud på udenrigshandelen med it-varer, og har i perioden 1996 til 2000 haft en ubrudt vækst. Fra 2000 til 2001 er overskuddet dog blevet noget mindre. Estland markerer sig som et land, der har vendt udviklingen fra underskud i perioden 1996-1999 til overskud i 2000-2001. At der har været en stagnation i den svenske it-branche ses af det kraftige fald i overskuddet i udenrigshandelen med it-varer fra 2000 til 2001, hvor im- og eksport har næsten samme størrelse.

Både Danmark, Norge og Polen har igennem perioden haft en større stigning i eksporten af it-varer end i importen, mens Tyskland, Island, Letland og Lithauen ligger på et næsten samme niveau i 2001 som i 1996.

⁷ En andel over 1 betyder således, at eksporten værdimæssigt overstiger importen, mens det modsatte gør sig gældende ved en andel under 1.

⁸ Hvis importen og eksporten har samme størrelse, vil eksport/import være lig med 1. Tal, der er mindre end 1 betyder, at importen overstiger eksporten, mens tal, der er større end 1 viser, at eksporten er større end importen.

9.6 Bilagstabeller

Tabel 9.1 Produktion af it-varer

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003, 1. kv.
	mio. kr.								
Industriens salg af egne produkter i alt	348 828	357 233	380 830	387 157	397 483	431 598	454 458	458 626	111 536
Industriens produktion af it-varer i alt	14 317	16 293	17 203	18 893	20 764	23 450	23 364	22 528	5 256
Heraf:									
Telekommunikationsudstyr	3 485	4 662	5 249	6 301	7 554	7 308	7 678	8 472	1 968
Forbrugerelektronik	2 879	3 077	3 375	3 388	3 092	3 540	3 547	3 591	766
Computere	1 268	1 315	708	781	841	1 327	1 364	1 379	319
Elektronikkomponenter	2 607	2 978	3 222	3 387	3 467	3 304	2 923	2 675	650
Kontormaskiner	105	63	84	107	131	207	250	78	8
Måleudstyr mv.	3 973	4 199	4 564	4 930	5 679	7 764	7 601	6 334	1 544

Kilde: Danmarks Statistik, Varestatistik for industrien (særkørsel)

Tabel 9.2 Import og eksport af it-produkter og samlet import og eksport i alt

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003, jan.-maj
	mio. kr.							
It-produkter, import	31 860	36 406	38 231	41 468	49 897	49 690	54 585	21 882
It-produkter, eksport	21 367	26 187	28 437	31 142	39 384	38 302	44 072	16 641
Import i alt	260 848	293 522	308 817	311 583	351 796	361 267	375 746	157 713
Eksport i alt	295 884	321 186	322 797	346 438	400 832	421 830	437 721	186 544

Kilde: Danmarks Statistik, Udenrigshandelsstatistik (særkørsel)

Tabel 9.3 Import af it-varer, fordelt på varetyper

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003, jan.-maj
	mio. kr.							
It-varegrupper i alt	31 860	36 406	38 231	41 468	49 897	49 690	54 585	21 882
Heraf:								
Telekommunikationsudstyr	6 084	7 643	9 332	10 973	14 764	14 789	18 667	7 529
Forbrugerelektronik	5 233	5 491	5 065	4 805	5 426	5 700	6 145	2 552
Computere	13 598	14 671	14 359	16 653	17 343	16 502	17 887	7 319
Elektronikkomponenter	3 590	4 652	5 310	4 945	7 806	7 534	7 082	2 566
Kontormaskiner	1 066	1 280	1 362	1 297	1 134	1 278	1 187	466
Måleudstyr mv.	2 288	2 669	2 803	2 795	3 422	3 887	3 617	1 450

Kilde: Danmarks Statistik, Udenrigshandelsstatistik (særkørsel)

Tabel 9.4 Eksport af it-varer, fordelt på varetyper

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003, 1. kv.
	mio. kr.							
It-varegrupper i alt	21 367	26 187	28 437	31 142	39 384	38 302	44 072	16 641
Heraf:								
Telekommunikationsudstyr	5 006	7 418	9 359	11 204	13 296	13 239	19 706	7 198
Forbrugerelektronik	4 275	4 905	4 822	5 077	5 624	6 130	6 109	2 055
Computere	5 810	6 172	6 289	6 410	7 766	7 346	8 265	3 480
Elektronikkomponenter	1 969	2 627	2 663	2 607	3 878	3 321	3 205	1 256
Kontormaskiner	284	304	324	277	593	472	358	97
Måleudstyr mv.	4 023	4 761	4 980	5 568	8 226	7 794	6 429	2 555

Kilde: Danmarks Statistik, Udenrigshandelsstatistik (særkørsel)

Tabel 9.5 It-varers andel af industriens salg af egne varer i Østersøregionen

	1996	1997	1998	1999	2000	2001
	mio. kr.					
Danmark	4	4,2	4,5	4,9	5,1	5,1
Finland	9,0	9,0	11,0	13,2	16,0	.
Tyskland	4,2	4,2	4,3	4,6	5,5	5,1
Letland	.	.	.	0,9	1,2	0,8
Lithauen	.	2,1	2,2	2,5	2,7	2,6
Norge	.	3,3	2,6	3,1	3,5	3,9
Sverige	10,1	10,7	10,5	12,0	12,3	.

Kilde: Danmarks Statistik m.fl., Indicators for the Information Society in the Baltic Region.

Tabel 9.6 It-produkters andel af samlet import i Østersøregionen

	1996	1997	1998	1999	2000	2001
	pct.					
Finland	14,2	15,0	16,3	16,8	18,9	17,4
Sverige	14,3	15,1	16,5	15,9	17,4	15,2
Danmark	12,2	12,4	11,9	13,3	14,2	13,7
Norge	9,3	9,7	10,1	10,9	11,4	11,3
Polen	8,4	8,8	9,8	10,7	10,9	10,7
Tyskland	7,7	7,7	8,7	9,7	10,5	10,6
Estland	8,4	11,4	12,2	13,2	17,6	9,6
Island	9,0	9,3	9,6	9,9	11,5	9,4
Letland	4,9	7,4	8,2	8,1	7,8	7,9
Lithauen	5,3	6,4	5,8	5,5	5,0	5,8

Kilde: Danmarks Statistik m.fl., Indicators for the Information Society in the Baltic Region.

Tabel 9.7 It-produkters andel af samlet eksport i Østersøregionen

	1996	1997	1998	1999	2000	2001
	pct.					
Finland	14,3	16,5	19,8	22,1	25,2	21,7
Sverige	14,3	16,0	16,3	18,5	19,8	13,1
Danmark	7,2	8,1	8,6	9,0	9,8	9,0
Norge	2,9	3,1	4,0	3,5	2,6	2,9
Polen	3,4	4,2	5,2	5,3	5,2	5,6
Tyskland	5,8	6,0	6,3	6,9	8,0	7,6
Estland	5,9	7,7	13,9	13,5	25,3	17,1
Island	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2
Letland	1,0	1,7	1,6	1,6	1,6	1,4
Lithauen	6,1	5,4	3,9	4,2	4,4	4,1

Kilde: Danmarks Statistik m.fl., Indicators for the Information Society in the Baltic Region.

Tabel 9.8 Udenrigshandel med it-produkter I de nordiske lande (eksport/import)

	1996	1997	1998	1999	2000	2001
	eksport/import i pct.					
Danmark	0,7	0,7	0,8	0,7	0,8	0,8
Finland	1,3	1,5	1,6	1,7	1,8	1,7
Island	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Norge	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Sverige	1,3	1,3	1,2	1,4	1,4	1,0

Kilde: Danmarks Statistik m.fl., The ICT Sector in the Nordic Countries 1995-2000.

Tabel 9.9 It-konsulentvirksomheds fordeling af omsætning på produktgrupper og tjenesteydelser. 2001

	Konsulent- virksomhed vedr. hardware	Udvikling og konsulent- bistand i forbindelse med software	Data- behandling	Database- værter og -formidlere	Reparation og vedligeholdelse af kontor- maskiner og edb-udstyr	Anden virksomhed i forbindelse med data- behandling	I alt
	mio. kr.						
I alt	647	30 110	4 057	1 010	679	1 707	38 210
	pct.						
I alt	100	100	100	100	100	100	100
Rådgivning vedr. it-behov/-anskaffelse	14	3	1	1	2	6	3
Udvikling og salg af standardsoftware	4	18	5	2	0	3	15
Udvikling og salg af kundespecifikt software	9	24	24	6	1	15	23
Anden konsulentvirksomhed	9	8	2	0	2	6	7
Drift af kunders it-systemer/databehandling	6	16	45	1	0	9	18
Databasevirksomhed	1	3	3	54	0	4	4
System- og programvedligeholdelse	5	10	3	3	2	3	8
Vedligeholdelse og reparation af hardware	2	1	1	3	65	0	2
Netværksydelser og telekommunikation	1	3	1	22	7	43	5
It-uddannelse	2	2	0	1	-	1	2
Leasing/udlejning af computere mv.	1	0	-	0	0	0	0
Videresalg af software	5	4	2	1	1	1	4
Videresalg af hardware	38	4	9	1	5	3	5
Andre varer og tjenesteydelser	3	4	4	5	15	6	4

Kilde: Danmarks Statistik, Produktstatistik for serviceerhverv it-branchernes omsætningsfordeling.

Tabel 9.10

It-konsulentvirksomhed, branchernes andel af produktgrupper og tjenesteydelser. 2001

	Konsulent- virksomhed vedr. hardware	Udvikling og konsu- lentbistand i forbin- delse med software	Data- behandling	Database- værter og formidlere	Reparation og vedlige- holdelse af kontor- maskiner og edbudstyr	Anden virksomhed i forbindelse med data- behandling	I alt	Omsætning i alt
	pct.							mio. kr.
I alt	2	79	10	3	2	4	100	38 210
Rådgivning vedr. it-behov/-anskaffelse	8	78	3	0	1	10	100	1 122
Udvikling og salg af standardsoftware	1	94	4	0	0	1	100	5 587
Udvikling og salg af kundespecifikt software	1	84	11	1	0	3	100	8 616
Anden konsulentvirksomhed	2	92	2	0	0	4	100	2 737
Drift af kunders it-systemer/databehandling	1	70	27	0	0	2	100	6 920
Databaservirksomhed	0	53	9	34	0	4	100	1 597
System- og programvedligeholdelse	1	92	4	1	0	2	100	3 171
Vedligeholdelse og reparation af hardware	2	41	5	3	49	0	100	909
Netværksydelser og telekommunikation	0	49	2	11	2	36	100	2 067
It-uddannelse	2	93	0	2	-	3	100	624
Leasing/udlejning af computere mv.	30	53	-	10	6	1	100	24
Videresalg af software	3	89	6	1	0	1	100	1 406
Videresalg af hardware	13	62	20	1	2	2	100	1 870
Andre varer og tjenesteydelser	1	73	9	3	6	7	100	1 560

Kilde: Danmarks Statistik, Produktstatistik for serviceerhverv, it-branchernes omsætningsfordeling.

